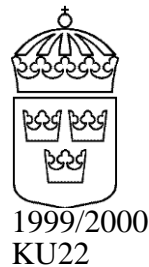

Konstitutionsutskottets betänkande

1999/2000:KU22

Ändringar i arvodeslagen

Sammanfattning

Utskottet behandlar i betänkandet förslag från riksdagens förvaltningsstyrelse om ändringar av arvodena för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ samt en motion som väckts med anledning av förslaget. Förslagen innebär

- att de månatliga tilläggsarvodena skall fastställas till en procentuell andel av arvodet som riksdagsledamot,
- att sammanträdesarvodena lagregleras för vissa uppdragstagare där de tidigare reglerats genom föreskrift,
- att reglerna om resekostnadsersättningar förtydligas och
- att det införs en regel om ersättning för förlorad inkomst.

Utskottet tillstyrker förslagen och avstyrker motionen.

Förslagen

1999/2000:RFK2 vari yrkas att riksdagen antar beredningsgruppens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ,
2. lag om ändring i lagen (1974:1037) med instruktion för Valprovsningsnämnden.

Motionen

1999/2000:K29 av Rolf Gunnarsson (m) vari yrkas att riksdagen i enlighet med vad i motionen anförts avslår förslaget om ändring av arvodesbestämmelser inom riksdagsområdet.

Utskottet

Bakgrund

I lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ (arvodeslagen) finns bestämmelser om månadsarvoden, sammanträdesarvoden och resekostnadsersättningar m.m. för vissa uppdrag inom riksdagsområdet. Arvodeslagen trädde i kraft den 1 maj 1989. De arvo-

desbelopp som regleras i lagen har ändrats vid ett tillfälle sedan lagens ikraftträdande, den 1 januari 1996 (förs. 1995/96:RFK3, bet. 1995/96:KU14, rskr. 1995/96:88). Konstitutionsutskottet framhöll i det ärendet att det vore önskvärt med en översyn av riksdagsledamöternas ersättningar med kortare tidsintervall än vad som hittills hade varit fallet. Den beredningsgrupp som då utredde frågan ansåg att det vid nästa översyn borde prövas om arvoden generellt borde beräknas i procent av riksdagsledamöternas ledamotsarvode.

Riksdagen (bet. 1997/98:KU6) beslutade i december 1997 att uppdraga åt Riksdagens förvaltningskontor att genomföra en översyn av bl.a. vissa regler som rörde den s.k. ersättningslagen, lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter. En parlamentariskt sammansatt beredningsgrupp inledde arbetet med dessa frågor i mars 1998. Beredningsgruppen fick i juni 1999 genom tilläggsdirektiv i uppdrag att genomföra en översyn av vissa regler i arvodeslagen. Denna översyn avslutades med att beredningsgruppen i mars 2000 överlämnade sitt förslag om ändringar av vissa arvodesbestämmelser inom riksdagsområdet till förvaltningsstyrelsen. Förvaltningsstyrelsen för nu fram beredningsgruppens förslag till riksdagen.

Förslagets huvudsakliga innehåll

Förvaltningsstyrelsens förslag rör arvoden för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och andra parlamentariskt sammansatta organ utöver det ordinarie riksdagsuppdraget. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2000.

Månadsarvode

Förvaltningsstyrelsens förslag innebär att de månatliga tilläggsarvodena för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ fastställs till en procentuell andel av arvodet som riksdagsledamot på samma sätt som gäller för tilläggsarvodet till vice talman, utskottsordföranden m.fl. Förslaget innebär också att arvoden höjs på ett sätt som i princip motsvarar den höjning som skett av ledamotsarvodet sedan den senaste ändringen i arvodeslagen. I förslaget har de ändringar som föranleds av en ny ledningsstruktur för Riksbanken samt de förslag som framlagts av talmanskonferensen angående riksdagens parlamentariska ledningsorganisation m.m. beaktats. Dessa har numera antagits av riksdagen (bet. 1999/2000:KU19).

I förslaget framhålls det att det grundläggande ledamotsarvodet, som för närvarande uppgår till 38 000 kr i månaden, är att betrakta som ersättning för ledamotskapet och utskottsarbetet. De uppdrag som ersätts enligt arvodeslagen är sådana som tillkommer utöver det ordinarie riksdagsuppdraget och som i allmänhet medför ett betydande merarbete för riksdagsledamöterna i fråga om ansvar, inläsningsarbete och tidsåtgång. Beredningsgruppen har gjort en genomgång av de uppdrag som regleras i arvodeslagen samt en bedömning av uppdragens utveckling m.m. och därvid funnit det motiverat att det införs ett nytt system för beräkning av månadsarvodena. Nivån för höjningarna motiveras i förslaget med att månadsarvodena legat stilla i cirka fem år.

För *riksbanksfullmäktige* föreslås att månadsarvodena behålls i princip oförändrade med hänsyn till ändrad ledningsstruktur och minskad sammanträdesfrekvens. Vidare föreslås att det införs ett särskilt månadsarvode till vice ordföranden mot bakgrund av den nya roll som tillkommer denne genom den ändrade ledningsstrukturen för Riksbanken. Ändringarna föreslås tillämpas fr.o.m. den 1 januari 1999 då den nya ledningsstrukturen för Riksbanken trädde i kraft.

När det gäller den nya *riksdagsstyrelsen* föreslås att arvodet skall utgå i form av fast månadsarvode och att det skall lämnas till de tio valda ledamöterna samt till företrädaren för parti utan vald representant. Med hänsyn till arten av den nya styrelsens funktioner och ansvar anses det motiverat med ett särskilt arvode för uppdraget.

I fråga om *Valprövningsnämnden* finns det bestämmelser om arvode till ordföranden och dennes ersättare i såväl arvodeslagen som lagen (1974:1037) med instruktion för Valprövningsnämnden. Det föreslås att denna dubbelreglering undanröjs genom att nuvarande bestämmelser om ersättning i instruktionen utgår och ersätts med en hänvisning till arvodeslagens bestämmelser.

För *EU-nämnden* föreslås ingen förändring.

Sammanträdesarvode

Förvaltningsstyrelsens förslag innebär att det i arvodeslagen införs regler om sammanträdesarvodena för vissa uppdrag som tidigare reglerats genom föreskrift och att det lämnas ett sammanträdesarvode till ledamöter i det nya rådgivande organet – Rådet för ledamotnära frågor – samt till tjänstgörande suppleanter i riksdagsstyrelsen. För ledamöter i Utrikesnämnden föreslås att sammanträdesarvode endast skall utgå för sammanträde som är förlagt till kammarens plenifria perioder. När det gäller ersättning för deltagande i Europarådets respektive Nordiska rådets verksamhet föreslås att nuvarande regler förs in i arvodeslagen.

Förslaget innebär också vissa redaktionella ändringar i 2 § arvodeslagen.

Beredningsgruppen har uttalat att den har för avsikt att föreslå riksdagens förvaltningsstyrelse att för sammanträdesarvodena följa nivån för dagarvode för statliga kommittéuppdrag enligt kommittéförordningen (1998:1474), vilket för närvarande uppgår till 350 kr. Detta innebär ingen saklig förändring i förhållande till vad som gäller för närvarande.

Resekostnadsersättning

Förvaltningsstyrelsen föreslår att resekostnadsersättningarna knyts till vilken kategori uppdragstagaren tillhör. Förslaget innebär följande.

1. För *riksdagsledamöter* med uppdrag där månadsarvode eller sammanträdesarvode enligt arvodeslagen utgår betalas resekostnadsersättningar enligt reglerna i ersättningslagen. Ersättningen skall dock samordnas med den ersättning som lämnas från riksdagsförvaltningen.

2. För *Riksdagens revisorer och suppleanter som inte är riksdagsledamöter* utgår resekostnadsersättning enligt bestämmelserna i lagen (1987:518) med instruktion för Riksdagens revisorer.

3. För *övriga ledamöter och suppleanter* med uppdrag i myndigheter och organ där månadsarvode eller sammanträdesarvode utgår enligt arvodeslagen skall gälla följande:

a) Fullmäktige och suppleanter för fullmäktige i Riksbanken som inte är riksdagsledamöter har rätt till reseförmåner enligt de bestämmelser om sådana förmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda inom Riksbanken.

b) För övriga uppdragstagare – som inte nämnts ovan – utgår resekostnadsersättning enligt samma bestämmelser som för arbetstagare vid riksdagsförvaltningen.

Ersättning för inkomstförlust

Förvaltningsstyrelsen föreslår att det införs en rätt till ersättning för inkomstförlust för uppdragstagare som berörs av reglerna i arvodeslagen och inte är riksdagsledamöter. Som skäl för förslaget anförs att motsvarande ersättning utgår för uppdragstagare i statliga styrelser som tillsatts av regeringen respektive inom den kommunala sektorn. Ändringen föreslås tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2000.

Motionen

I *motion 1999/2000:K29 av Rolf Gunnarsson (m)* anförs att uppdrag som är förknippade med uppdraget som riksdagsledamot inte skall arvoderas. Särskilt gäller detta uppdrag ”inom huset”, eftersom dessa utförs på tid då riksdagsledamoten förväntas vara på plats för uppdraget som ledamot. Enligt motionären kan arvodering av vissa uppdrag dessutom medföra problem genom att få eller inga ledamöter vill åta sig rena partiuppdrag som inte ger arvode. Motionären anser vidare att arvoderingen innebär att en riksdagsledamot som ägnar sin arbetstid åt riksdagsverksamhet får en lägre lön än en riksdagsledamot som satsar en stor del av sin tid på arvoderade uppdrag och ägnar mindre tid åt riksdagsverksamhet. Detta kan enligt motionären inte ha varit grundtanken. Det får, menar motionären, inte heller bli så att partierna nominerar personer till vissa uppdrag i syfte att åstadkomma en lönejustering, exempelvis för lång och trogen tjänst. Enligt motionären bör förslaget avslås.

Utskottets bedömning

Utskottet vill inledningsvis framhålla att de uppdrag som ersätts enligt arvodeslagen är sådana som tillkommer utöver det ordinarie riksdagsuppdraget. Dessa uppdrag medför ofta ett betydande merarbete i fråga om ansvar, inläsningsarbete och tidsåtgång. Det är därför motiverat att det betalas särskild ersättning för dessa uppdrag utöver det ordinarie ledamotsarvodet. Vidare finner utskottet det välbetänkt att storleken på tilläggsarvodena kopplas till

storleken på det ordinarie ledamotsarvodet. Utskottet tillstyrker de förslag om ändringar i arvodesreglerna m.m. som framförs i förvaltningsstyrelsens förslag. Motion K29 avstyrks. Utskottet föreslår att den av förvaltningsstyrelsen föreslagna lagtexten antas, dock med vissa språkliga och redaktionella ändringar.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av förslag 1999/2000:RFK2 och med avslag på motion 1999/2000:K29 antar bifogade förslag till ändring i *dels* lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ, *dels* lagen (1974:1037) med instruktion för Valprövningsnämnden.

Stockholm den 23 maj 2000

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

I beslutet har deltagit: Per Unckel (m), Pär Axel Sahlberg (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Mats Berglind (s), Inger René (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Tommy Waidelich (s), Mats Einarsson (v), Nils Fredrik Aurelius (m), Per Lager (mp), Åsa Torstensson (c), Helena Bargholtz (fp), Per-Samuel Nisser (m), Britt-Marie Lindkvist (s) och Maria Larsson (kd).

1. Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

dels att 1–3 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas en ny paragraf, 4 §, samt närmast före 4 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 §¹

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ skall betalas enligt följande:

<u>Organ/befattning</u>	<u>Månadsarvode kronor</u>
1. Sveriges riksbank:	
Fullmäktiges ordförande	10 000
Annan fullmäktig	5 000
Suppleant för fullmäktig	1 300
2. Riksdagens förvaltningsstyrelse	
Vice ordförande i förvaltningsstyrelsen:	2 000
Ordförande i direktionen:	2 100
Ledamot av direktionen som inte är vice ordförande i förvaltningsstyrelsen eller ordförande i direktionen:	2 000
Ledamot i förvaltningsstyrelsen som inte är ledamot av direktionen:	1 500
Suppleant i förvaltningsstyrelsen:	450
Suppleant i förvaltningsstyrelsen som företräder ett parti utan ledamot:	1 500

¹ Senaste lydelse 1998:1407.

3. Riksdagens revisorer

Ordförande:	4 600
Vice ordförande:	3 500
Ledamot av arbetsutskottet som inte är ordförande eller vice ordförande eller tjänsteman vid kansliet:	3 300
Annan revisor:	2 800
Suppleant:	1 000
Suppleant som företräder <i>ett parti</i> utan ledamot:	2 800

4. Nordiska rådets svenska delegation

Ordförande:	1 100
Ledamot av arbetsutskottet som inte är ordförande i delegationen:	300

5. Riksdagens besvärsnämnd

Ordförande:	1 100
Annan ledamot:	300

6. Valprövningsnämnden

Ordförande:	2 500
Ersättare för ordförande:	2 000

7. Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond

Ordförande:	3 000
Vice ordförande:	2 100
Annan ledamot och suppleant:	1 300

8. EU-nämnden

Ordförande:	20 procent av arvodet som riksdagsledamot
Vice ordförande:	15 procent av arvodet som riksdagsledamot

1 §

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ skall betalas enligt följande:

<u>Organ/befattning</u>	<u>Månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot</u>
1. Sveriges riksbank	
Fullmäktiges ordförande:	27,5
Fullmäktiges vice ordförande:	23
Annan fullmäktig:	14
Suppleant för fullmäktig:	3,5
2. Riksdagsstyrelsen	
Vald ledamot i riksdagsstyrelsen:	15
Företrädaren för en partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen:	15
3. Riksdagens revisorer	
Ordförande:	17,5
Vice ordförande:	14
Ledamot av arbetsutskottet som inte är ordförande eller vice ordförande eller tjänsteman vid kansliet:	12,5
Annan revisor:	10,5
Suppleant:	4
Suppleant som företräder en partigrupp utan ordinarie revisor:	10,5
4. Nordiska rådets svenska delegation	
Ordförande:	4
Ledamot av arbetsutskottet som inte är ordförande i delegationen:	1
5. Riksdagens besvärsnämnd	
Ordförande:	4
Annan ledamot:	1

6. Valprovsningsnämnden

Ordförande:	9,5
Ersättare för ordförande:	7,5

7. Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond

Ordförande:	11,5
Vice ordförande:	8
Annan ledamot och suppleant:	5

8. EU-nämnden

Ordförande:	20
Vice ordförande:	15

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

För fullgörande av uppdrag som anges i 1 §, *uppdrag som ledamot och suppleant i Valprovsningsnämnden och i EU-nämnden samt uppdrag som suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott och i Riksdagens besvärsnämnd* betalas särskilt arvode för sammanträdesdag (sammanträdesarvode) *med belopp som fastställs av Riksdagens förvaltningskontor.* Sammanträdesarvode betalas dock inte till

- a) EU-nämndens ordförande,
- b) EU-nämndens vice ordförande.

Sammanträdesarvode betalas även till *ledamot och suppleant i Utrikesnämnden under tid då traktamente inte utgår till ledamoten eller suppleanten enligt 4 kap. 1 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.* Arvodesbeloppet fastställs av Riksdagens för-

För fullgörande av uppdrag som anges i 1 § *samt som ledamot och suppleant i EU-nämnden* betalas särskilt arvode för sammanträdesdag (sammanträdesarvode). Sammanträdesarvode betalas dock inte till

- a) *vald ledamot och företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen eller*
- b) *ordförande och vice ordförande i EU-nämnden.*

Sammanträdesarvode betalas även till

- 1. *ledamot i rådet för ledamotsnära frågor,*
- 2. *tjänstgörande suppleant och tjänstgörande ersättare för företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen,*

² Senaste lydelse 1998:1407.

3. ledamot och suppleant i Val-
prövningsnämnden,

4. suppleant i Nordiska rådets
svenska delegations arbetsutskott,

5. suppleant i Riksdagens besvär-
nämnd,

6. ledamot och suppleant i Utri-
kesnämnden för sammanträde som är
förlagt till period då riksdagen har
plenifri tid,

7. riksdagsledamot vid deltagande
på uppdrag av riksdagen i Nordiska
rådets verksamhet i den mån motsva-
rande ersättning inte betalas från
Nordiska rådet och

8. riksdagsledamot vid deltagande
på uppdrag av riksdagen i Euro-
parådets verksamhet i den mån mot-
svarande ersättning inte betalas från
Europarådet.

Arvodetsbeloppen fastställs av riks-
dagsstyrelsen.

Till suppleant som deltar i sammanträde utan att delta i beslut betalas
sammanträdesarvode endast om respektive organ beslutar det.

3 §³

För resor som företas för fullgö-
rande av uppdrag som avses i 1 § 1,
5, 6 och 8 utgår resekostnadsersät-
ning, traktamente och annan ersät-
ning enligt vad som gäller för arbets-
tagare vid den inre riksdagsförvalt-
ningen eller, när det är fråga om
utrikes resa, enligt utlandsreseför-
ordningen (1991:1754).

Av 4 kap. 3 § lagen (1994:1065)
om ekonomiska villkor för riksdagens
ledamöter framgår att traktamente
enligt första stycket för en riksdags-
ledamot samordnas med traktamente
enligt nämnda lag.

För inrikes resor som företas för
fullgörande av uppdrag som uppräknas
i 1 eller 2 § lämnas resekost-
nadsersättningar och traktamente

– för riksdagsledamöter enligt reg-
ler i lagen (1994:1065) om ekono-
miska villkor för riksdagens ledamö-
ter efter samordning med den rese-
kostnads- och traktamentsersättning
som i övrigt lämnas från riksdagsför-
valtningen,

– för Riksdagens revisorer och
suppleanter som inte är riksdagsle-
damöter enligt bestämmelser i lagen
(1987:518) med instruktion för Riks-
dagens revisorer,

– för fullmäktige och suppleanter
för fullmäktige i Riksbanken som inte
är riksdagsledamöter enligt de be-
stämmelser om sådana förmåner som
enligt kollektivavtalet gäller för
anställda inom Riksbanken,

– för övriga uppdragstagare enligt
samma bestämmelser som för arbets-
tagare vid riksdagsförvaltningen.

För utrikes resor gäller bestäm-

³ Senaste lydelse 1995:799.

Ersättning för inkomstförlust

4 § Den som inte är ledamot av riksdagen och fullgör ett uppdrag som avses i 1 eller 2 § har rätt till ersättning för inkomstförlust enligt vad som sägs i andra eller tredje stycket. Sådan ersättning betalas utöver ersättning enligt 1 och 2 §§.

Den som på grund av sitt uppdrag går miste om avlöningsförmåner har rätt till ersättning med motsvarande belopp.

Den som på grund av sitt uppdrag går miste om inkomster som egenföretagare har rätt till ersättning med högst det belopp per sammanträdesdag som motsvarar den sjukpenninggrundande inkomst, delad med 365, som är fastställd för egenföretagaren enligt 3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000. Bestämmelsen i 1 § 1 i sin nya lydelse tillämpas för tid från och med den 1 januari 1999. Bestämmelsen i 4 § tillämpas för tid från och med den 1 januari 2000.

2. Förslag till lag om ändring i lagen (1974:1037) med instruktion för Valprövningsnämnden

1999/2000:KU22
Bilaga

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1974:1037) med instruktion för Valprövningsnämnden

dels att i 7 § orden "riksdagens förvaltningskontor" skall bytas ut mot "riksdagsförvaltningen",

dels att 8 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

Till ledamöter och suppleanter i Valprövningsnämnden utgår ersättning för deltagande i nämndens sammanträden enligt förordningen (1978:45) om ersättning vid komitéuppdrag. Därutöver utgår till ordföranden och dennes ersättare ett särskilt arvode med 6 000 kr för år.

Särskilda föreskrifter om arvoden till Valprövningsnämndens ordförande, dennes ersättare, ledamöter och suppleanter finns i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000.

¹ Senaste lydelse 1978:207.

Sammanfattning.....	1
Förslagen	1
Motionen.....	1
Utskottet	1
Bakgrund.....	1
Förslagets huvudsakliga innehåll	2
Månadsarvode	2
Sammanträdesarvode	3
Resekostnadsersättning	3
Ersättning för inkomstförlust.....	4
Motionen.....	4
Utskottets bedömning	4
Hemställan	5
Lagtext.....	6
1. Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ	6
2. Förslag till lag om ändring i lagen (1974:1037) med instruktion för Valprövningsnämnden	12